

Onderzoek en aanbevelingen naar de problematiek
rond rieten daken in de gemeente Staphorst.

Monumentenadviesraad Staphorst en
Bond Heemschut Overijssel

9 november 2017 Gespreksavond over Toekomst Dakbedekking

Problematiek rietendaken Staphorst /Rouveen

De Monumentenadviesraad en Heemschut Overijssel hebben gezamenlijk een onderzoek gedaan naar de situatie van de rietendaken en de ontwikkeling daarvan. Dit heeft geleid tot een analyse en een advies. Beide worden op 9 november 2017 gepresenteerd en aangeboden aan het gemeentebestuur.

Er is in de gemeente Staphorst veel wat bescherming verdient!!! Er is veel waardevol cultuurgoed. Er is niet alleen een imposante cluster van rietgedekte Saksische boerderijen en erven, maar deze boerderijen maken ook nog deel uit van een brede compositie. Een samenstel van specifieke kleuren, materiaalgebruik en langgerekte contouren van de gebouwen. Boerderijen die geplaatst zijn in een verspringende ordening van stegen en slagen. Samen met de buitengewone intensiteit vormt dit een uniek geheel. Voor het schetsen van de problematiek van de rietendaken hebben wij ingezoomd op het gebied Oude Rijksweg-Gemeenteweg . In het vervolg van deze nota noemen we dit "de Streek" . De ontwikkeling van "de Streek" is - zo denken wij - exemplarisch voor het gehele lint van boerderijen in Staphorst -Rouveen.

Staphorst is niet uniek omdat het als laatste overbleef van een veelheid van soortgelijke en nu verdwenen boerendorpen. Staphorst was, toegespitst op de ruimtelijke kenmerken en de bebouwing , 100 jaar geleden ook al uniek. De compositie van de hierboven geschetste ruimtelijke elementen kan nog worden uitgebreid met andere cultuurkenmerken: het Staphorster stipwerk en de klederdrachten. Standvastigheid is een eigenschap van de bewoners van "de Streek" en die zal zeker hebben bijgedragen aan het behoud van de vele monumenten. Want er is veel behouden gebleven.

Deze nota heeft een beperkte focus. Aan de orde wordt gesteld de zorg voor de ruimtelijke kwaliteit en met name **de zorg voor de continuïteit van de rietgedekte boerderijen**. Aan de hand van een uitgebreide schouw komen de ondergetekenden tot de conclusie dat het niet goed gaat en wordt

voorspeld dat er -bij ongewijzigd beleid- geen reden is tot optimisme voor de toekomst.

Wanneer we "de Streek" in ogenschouw nemen kunnen we ons verwonderen over datgene wat er -nog- is. De aanwezigheid van dit erfgoed is niet vanzelfsprekend en er mag dus ook sprake zijn van een verdienste en dus een compliment dat in de eerste plaats de eigenaren en het gemeentebestuur toekomt. Door de jaren heen is er sprake geweest van liefde voor het eigen dorp en de "overgeleverde" familieboerderij . Er is sprake van passie voor de eigen roots en geschiedenis .

Oude Rijksweg 43 Jaar 1965

2017

Voorbeeld van een geslaagd initiatief om het monumentale karakter te behouden

En een niet helemaal geslaagde aanpak

2017

Nu de alarmerende boodschap.

Er zijn in loop van de jaren veel concessies gedaan. We stellen vast dat wanneer er elk jaar een kleine concessie wordt gedaan aan een optimaal behoud van deze unieke compositie, dit op den duur optelt tot een groot verlies. Goede bedoelingen, die tot uitdrukking komen in het aanwijzen van

rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en karakteristieke panden en het optuigen van een bijdetijds bestuurlijk/gemeentelijk instrumentarium blijken niet genoeg. Aan de hand van de gemaakte schouw kunnen wij niet anders dan tot de conclusie komen dat er bij de uitvoering van het conserverende beleid veel water bij de wijn is gedaan en wordt gedaan.

Het bestuur stuurt de werkelijkheid en is praktisch ingesteld. Zoals dat hoort geldt dat ook voor het ambtelijk apparaat. Draagvlak in de lokale samenleving is noodzakelijk en dat verhoudt zich soms slecht met het rechtlijnig toepassen van regels en beleidsuitgangspunten. Op langere termijn levert deze concessiebereidheid echter een beeld op waarop zowel het gemeentebestuur als de betrokken burgers niet trots –zullen- zijn.

Onderstaand wordt aangegeven in welke mate er sprake is van teruggang van het aantal rietendaken in de Streek. Er is gekeken naar de dakbedekking op bestaande woningen/boerderijen en ook de dakbedekking in nieuwbouw/verdichting. Er is gekeken naar de ontwikkeling sinds de millenniumwisseling (ca 2000) en om de ernst van de ontwikkeling nog meer te benadrukken is ook de ontwikkeling sinds 1960 in kaart gebracht.

Een inventarisatie van de wijzigingen welke zich tussen 1960 en 2017 hebben voorgedaan in het traject tussen Lichtmis en de kerk van Rouveen maakt duidelijk wat er aan de hand is. Niet alle panden in dit traject behoren tot de meest waardevolle categorieën te weten rijksmonument, gemeentelijk monument of "karakteristieke panden", maar alle panden maken wel deel uit van het van rijkswege beschermd dorpsgezicht*.

* De procedure voor aanwijzing werd gestart op 18 mei 1988. Het gebied werd op 19 oktober 1993 definitief aangewezen. Het beschermd gezicht beslaat een oppervlakte van 475 hectare. Panden die binnen een beschermd gezicht vallen krijgen niet automatisch de status van beschermd monument. Wel zal het bestemmingsplan nieuwe ontwikkelingen in het gebied reguleren. De gezichtsbescherming richt zich op de stedenbouwkundige en cultuurhistorische waardering van een gebied en wil het toekomstig functioneren daarvan veiligstellen.

In 1960 waren er ca 180 panden waarvan 133 onder een rietendak, 26 onder een pannendak en 21 onder een pannen/rietendak.

In 2000 waren er 182 panden waarvan 93 onder een rieten dak , 56 onder de pannen en 33 onder een combinatie-dak van pannen en riet.

In 2017 waren er 193 panden waarvan 82 onder een rietendak, 81 onder pannen en 30 onder een combinatie riet/dakpannen.

Een overzicht per pand is opgenomen in 2 bijlagen. bijlage 1 de Oostzijde , in bijlage 2 de Westzijde.

De bijlage is samen te vatten in het volgende overzicht:

Afname/toename	1960-2017	1960-2000	2000-2017
Rietafname	38%	30%	12%
Riet/dakpan-toename	43%	57%	-/- 9%
Dakpan-toename	211%	115%	45%

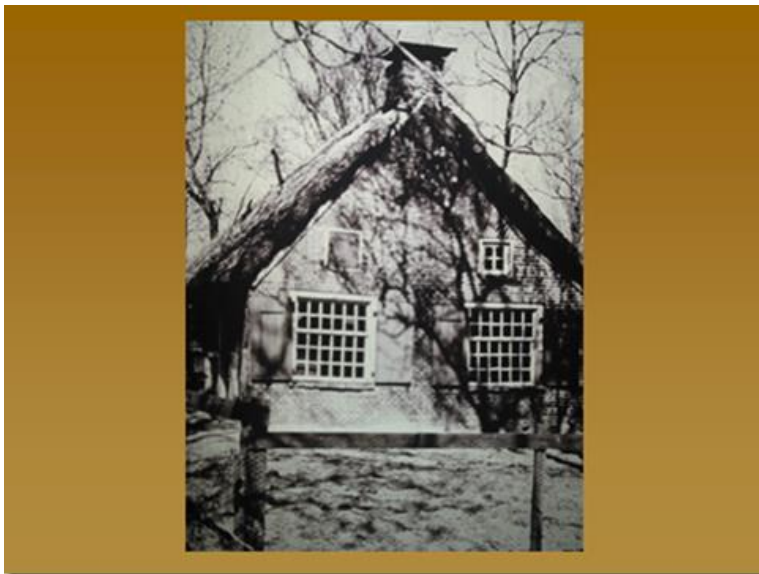
Afname riet over de periode 2000-2017 ca 0,7% per jaar.

Was in 1960 nog meer dan 70 % van de panden rietgedekt, in 2017 is dat minder dan 45 %.

Wij gaan er van uit dat er geen reden is te veronderstellen dat de ontwikkeling in de rest van Staphorst-Rouveen in positieve zin zal afwijken van de Streek (de plan-aanduiding voor het gehele traject van de oude Rijksweg-Gemeenteweg).

Als gevolg van verdichting (invulling van open ruimten) zijn er op dit traject sinds 1960 19 *panden* (sinds 2000 8 panden) bijgekomen. Door splitsing zijn

er ca. 90 *woningen* bijgekomen, maar dit gegeven is voor onze probleemstelling minder relevant. Dit geldt ook voor het verlies van originele bouwkenmerken . In deze nota beperken we ons tot het rieten dak. De overige kenmerken zoals kleur, deuren , luiken, interieur, splitsing in meerdere woningen en contour zijn weliswaar van belang maar krijgen in deze nota geen aandacht.

Een voorbeeld van een onherstelbare achteruitgang.

Het constateren van achteruitgang is jammer, maar het is erger wanneer er niet wordt nagedacht en gediscussieerd over beleid en maatregelen om voortzetting van deze ontwikkeling te stoppen. Leergeld is al betaald.

Om tot nieuwe initiatieven te besluiten is meer nodig namelijk een probleemstelling en een analyse.

Probleemstelling : In de bebouwde omgeving van Staphorst - Rouveen neemt de aanwezigheid van rietendaken verder af.

Analyse: De problematiek van de tijdige vervanging van rietendaken wordt niet ingegeven door gebrek aan trots op het unieke erfgoed. Van trots getuigen de aanwijzing van ca. 300 rijksmonumenten, ca. 350 gemeentelijke monumenten en de aanwijzing van ca. 650 karakteristieke panden. Zowel eigenaren/bewoners als het gemeentebestuur zijn trots op het authentieke karakter van hun dorp en zullen vanuit de eigen verantwoordelijkheid *alles doen wat in hun vermogen ligt* om dit erfgoed te behouden.

"Alles doen wat in het vermogen ligt " blijkt evenwel -gelet op de gegevens uit de schouw- niet voldoende .

De onderhouds- en vervangingskosten van rietendaken zijn hoog. Subsidieregelingen ontbreken, dan wel compenseren bij lange niet de meerkosten van vervanging en onderhoud van riet. De meerkosten van riet ten opzichte van "pannen" vormen o.i. een uitermate belangrijk element in de afwegingen welke door eigenaren van de rietgedekte boerderijen zullen worden gemaakt. Wanneer de kosten de financiële draagkracht te boven gaan wordt de oplossing gevonden in een "tijdelijke c.q. langdurige" acceptatie van andere dakbedekking.

Wanneer de kosten substantieel hoger zijn en een grote groep van eigenaren de lasten hiervan niet kan of wil dragen, dan kan dit een verklaring opleveren voor de geconstateerde achteruitgang. "Hoge kosten" schragen ook de

voorspelling dat het vervangen door andere dakbedekking dan riet zich zal voortzetten.

Hoe groot is het kosten/ financiële probleem? Wij willen weten of de kostenverschillen tussen de mogelijke dakbedekkingen groot is . We willen weten of de keuze voor het vervangen van riet met een alternatieve dakbedekking een kwestie is van niet willen of niet kunnen. Stuk voor stuk relevante vragen die onmiddellijk aan de orde zijn wanneer het gemeentebestuur zijn beleid wil herijken en opnieuw vaststellen.

Onderstaand zijn enkele aannames gedaan t.a.v. kosten, aantallen, maatvoering en vervangingsperioden. We hebben deze aannames verwerkt in een macro-benadering om duidelijk te maken in welke omvang het kosten/afwegingsprobleem zich voordoet op de schaal van Staphorst.

Stel: er zijn 300 rijks- en 350 gemeentelijke monumenten en 650 karakteristieke panden. Bij elkaar 1300 panden . Veronderstel dat alle panden nu rietgedekte boerderijen zijn (wat niet waar is !)

Stel : dat de gemiddelde boerderij (de standaard boerderij) 35 meter lang is. Stel tevens dat de kosten voor het opnieuw laten rietdekken per standaard boerderij bedragen ca. € 75.000,-. Totale uitgaven in Staphorst $1300 \times 75.000,-$, is ca. € 97.5000.000,-.

Stel de levensduur van een dak op 30 jaar (t.a.v. de inschatting van de levensduur van een rietgedekt dak bestaat er geen wetenschap: er zijn pessimisten en optimisten).

Stel tevens dat er sprake is van een ideaalcomplex: elk jaar wordt er precies $\frac{1}{30}$ e van het aantal rietendaken vervangen)x)

Berekend kan worden dat de jaarlijkse vervangingskosten in totaal ca. € 3,2 mln. zullen bedragen voor 43 panden.

Stel: een 25% subsidieregeling. De overheid/overheden zullen dan jaarlijks ca. € 800.000 per jaar in de begroting moeten opnemen. Dan nog is het de vraag of de gemiddelde eigenaar bereid is om na 30 jaar 75%, in dit geval dus

ca. € 56.000,- op tafel te leggen (naast de jaarlijkse onderhoudskosten van een rietendak en hoge verzekeringskosten).

Het zou zo maar kunnen dat het omslagpunt, d.w.z. de kosten van een alternatieve dakbedekking, b.v. een pannendak, veel lager zijn. Om de "standaardboerderij" te voorzien van dakpannen rekenen wij voorshands met (voor het gemak) ca. € 40.000,-. In dat geval zou er een aanvulling van bijna 50% nodig zijn om in de afweging "riet of anders" de financiële component min of meer neutraal te laten zijn. Uiteraard is het niet nodig om het verschil in kosten volledig te volledig te neutraliseren. Van de eigenaren mag vanwege het bijzondere karakter van hun woning een extra inspanning worden verwacht. Bij een aanvulling in de vorm van een subsidie van stel 50%, zou het -theoretisch- gaan het om gemeentelijke/provinciale of rijksfondsen van ca. 1,6 mln. per jaar.

Uiteraard is het niet zo dat mag worden uitgegaan van een ideaalcomplex aan vervangingsinvesteringen in rietendaken. Een onderzoekje is nodig naar de feitelijk nog resterende levensduur. Bijvoorbeeld een steekproef van ca. 20 boerderijen waarna extrapolatie naar het geheel.

Conclusie

Het beeld dat uit onze waarneming oprijst leidt tot een belangrijke conclusie. Gegeven de hoge kosten van vervanging met riet en gegeven ook de mogelijkheid van goedkopere vervanging door dakpannen kan worden verwacht dat het aantal rietendaken verder zal afnemen. Dat geldt in ieder geval voor de gemeentelijke monumenten en de karakteristieke panden.

De komende 10 jaar zal -zo veronderstellen wij- door ca. 500 eigenaren een vervangingsbeslissing moet worden genomen. Als bv. 7 % ($10 \times 0,7\%$) van die eigenaren de kosten niet kan of wil opbrengen (en de mogelijkheid van een goedkoper alternatief wordt toegestaan) dan zullen nog weer ca. 35 monumenten/karakteristieke panden hun rietendak verliezen.

Deze probleemstelling en analyse kan op dit moment niet worden afgesloten met een oplossing. Een voor de handliggende oplossing is niet beschikbaar.

In het voorgaande is sec gekeken naar de kostenafweging zonder daarbij andere aspecten zoals gefaseerde vervanging (bv. in 3 tranches) zelfwerkzaamheid, vermogens- c.q. inkomensposities van de betrokken eigenaren, te betrekken. Er is evenmin studie verricht naar potentiële oplossingen die mogelijk besloten liggen in ontwikkelingen als splitsing, meer-generatie-woningen, financiële constructie, creatieve oplossingen binnen families etc.

De simpele suggestie aan de eigenaren om 30 jaar lang ca. € 2.500,- per jaar te reserveren heeft het vervangingsprobleem in het recente verleden niet opgelost en zal dat, zo vermoeden wij, in de toekomst evenmin.

Het is goed om op te merken dat voor rijksmonumenten (i.t.t. gemeentelijke monumenten) de kostbare vervanging door riet afdwingbaar is. Dit neemt niet weg dat de financiële problematiek voor eigenaren van rijksmonumenten niet anders is dan die van eigenaren van gemeentelijke monumenten en van karakteristieke panden .

Aanbeveling: *Het is van belang het bovenstaande uit te werken in de vorm van een specifiek onderzoek. Omdat het over een moeilijk te voorspellen toekomst gaat kan een beperkt aantal scenario's leiden tot het juiste gevoel van urgentie en de start van een zoektocht naar oplossingen.*

De opstellers van deze nota :

Heemschut Overijssel : Tony Mouw en Arie van der Spek

Monumentenadviesraad Staphorst : Jouk Huisman

Bijlage 1 Oostzijde

Overzicht van daken boerderijen en huizen

1 =Riet

2= Riet-Dakpannen

3=Dakpannen

Straat	Naam	Jaar1960			Jaar 2000			jaar 2017			Opmerkingen	
		1	2	3	1	2	3	1	2	3		
ORW 441	Buithuis	X			X			X			Boerderij	
ORW 445	Kok W	X			X			X			Boerderij	
ORW 447	Slager J	X				X				X	Boerderij	X
ORW 447a	Slager J	X					X			X	Boerderij	X
ORW 449	Crediet			X			X			X	Woonhuis	
ORW 451	Crediet			X			X			X	Basisschool	
ORW 457	Bisschop J	X			X			X			Boerderij	
ORW 459	Withaar H	X			X			X			Boerderij	
ORW 461	Groen		X				X			X	Boerderij	X
ORW 463	Pastorie			X			X			X	Woonhuis	
ORW 465	Krale K		X				X			X	Smederij	X
ORW 469	Jasper Fayer B		X			X			X		Boerderij	
ORW 471	Slager L			X			X			X	Woonhuis	
ORW 473	Rumpf	X			X			X			Woonhuis	
ORW 475	Courtz			X			X			X	Woonhuis	
ORW 477	Trompetter J	X			X			X			Boerderij	
ORW 479	Knoll W	X			X			X			Boerderij	
ORW 481	Knoll J	X			X			X			Boerderij	
ORW 483	Koobs J		X				X			X	Woonhuis.	X
ORW 485	Hooikammer	X				X			X		Boerderij	X
ORW 487	Horstede C			X			X			X	Woonhuis.	
ORW 491	Bolks	X			X			X			Boerderij	
ORW 493	Vos H	X			X			X			Boerderij	
ORW 495	Krale A	X			X			X			Boerderij	
ORW 497	Balder			X			X			X	Woonhuis.	
ORW 499	Nijboer	X			X			X			Boerderij	
ORW 501	Konterman J	X					X			X	Boerderij	X
ORW 503	Stegeman H	X				X		X			Boerderij	X
ORW 505	Stegeman J	X				X				X	Boerderij	
ORW 507	Hoektra	X			X			X			Boerderij	
ORW 509	Padberg			X			X			X	Woonhuis.	
ORW 511	Doorn	X			X			X			Boerderij	
ORW 513	Weerd De	X			X			X			Boerderij	
ORW 515	Horstede	X				X			X		Boerderij	X
ORW 517	Buiter	X			X			X			Boerderij	

ORW 519	Withaar H	X			X			X			Boerderij	
ORW 521	Hoeve A	X				X				X	Boerderij	X
ORW 523	Hoeve	X					X			X	Boerderij	X
		26	4	8	17	7	14	18	23	17	11	11
ORW 525	Knoll	X			X			X			Boerderij	
ORW 527	Drost	X			X			X			Boerderij	
ORW 529	Winkels G		X			X			X		Boerderij	
ORW 531a	Harke			X			X			X	Woonhuis.	
ORW 531	Dunnink	X			X			X			Boerderij	
ORW 533	Haar van der	X			X			X			Boerderij	
ORW 535	Rouwhorst	X				X			X		Boerderij	X
ORW 537	Klomp		X			X			X		Boerderij	
ORW 539	Timmerman R	X			X			X			Boerderij	
ORW 541	Troost	X			X					X	Boerderij	
ORW 543	Slager J	X			X			X			Boerderij	
ORW 545	Dunnink J	X				X				X	Boerderij	X
ORW 549	Dunnink W	X				X			X		Boerderij	X
ORW 551	Piel K		X				X			X	Boerderij	X
ORW 553	Hoeve	X			X					X	Boerderij	X
ORW 557	Kuiper	X					X			X	Woonhuis	X
ORW 559	Slager	X				X			X		Boerderij	X
ORW 556	Kooiker	X									Boerderij Afg.	
ORW 561	Hoeve W	X					X			X	Boerderij	X
ORW 563	Trompetter E	X				X			X		Boerderij	X
ORW 565	Kuiper		X			X				X	Boerderij	X
ORW 567	Withaar H	X				X			X		Boerderij	X
ORW 569 i	Kuiper	X			X			X			Boerderij	
ORW 571	Dunnik	X			X			X			Boerderij	
ORW 573	Koobs	X			X				X		Boerderij	X
ORW 577	Kooiker H	X			X			X			Boerderij	
ORW 581	Brinkman	X			X			X			Boerderij	
ORW 583	Withaar K	X			X			X			Boerderij	
ORW 585	Mijnheer	X				X			X		Boerderij	X
ORW 587	Haar van der	X			X			X			Boerderij	
ORW 589	Horst	X			X			X			Boerderij	
ORW 591	Slager H	X			X			X			Boerderij	
ORW 593	Brand R	X			X			X			Boerderij	
ORW 595	Mulder			X			X			X	Woonhuis	
ORW 597	Spijkerman	X			X			X			Boerderij	
ORW 599	Klomp	X					X			X	Boerderij	X
ORW 601	Tippe B						X			X	Woonhuis.	
ORW 603	Kuiper	X			X			X			Boerderij	
ORW 605	Stegeman G	X			X			X			Boerderij	
ORW 607	Ubak	X			X			X			Boerderij	
ORW 609	Troost	X			X			X			Boerderij	
ORW 611	Broek	X			X			X			Boerderij	
ORW 613	Palland	X			X			X			Boerderij	

ORW 615	Kortering J	X					X			X	Boerderij	X
ORW 617	Hokse		X				X		\	X	Boerderij	X
ORW 619	Trompetter H				X				X		Boerderij	X
ORW 619 a	Trompetter H			X			X			X	Woonhuis	
		36	5	3	26	10	10	22	9	14	5	17
ORW 621	Harink R		X				X			X	Woonhuis	X
ORW 623	Stegeman J	X			X			X			Boerderij	
ORW 625	Stegeman K	X			X			X			Boerderij	
ORW 627	Stegeman		X			X			X		Boerderij	
ORW 629	Hol	X			X			X			Boerderij	
ORW 631	Mijnheer	X			X			X			Boerderij	
ORW 633	Krale	X			X			X			Boerderij	
ORW 635	Mijnheer	X			X			X			Boerderij	
ORW 637	Witbaar	X			X			X			Boerderij	
ORW 639	Harink K	X			X			X			Boerderij	
ORW 641	Timmerman	X			X			X			Boerderij	
ORW 643	Harink	X			X				X		Boerderij	X
ORW 645	Stegeman J	X			X			X			Boerderij	
ORW 649	Kooiker			X			X			X	Woonhuis	
ORW 651	Oude melfabriek			X			X			X	Fabriek	
ORW 653	Mijnheer	X									Boerderij gesl	
Sluiterweg 2	Hoeve	X			X					X	Boerderij	
ORW 659	Post	X			X			X			Boerderij	
ORW 661	Kruidhof	X				X			X		Boerderij	X
ORW 663	Lenthe	X			X			X			Boerderij	
ORW 665	Kompagnie	X			X			X			Boerderij	
ORW 667	Hoeve	X			X			X			Boerderij	
ORW 669.	Haan	X			X			X			Boerderij	
ORW 671	Knoll J	X			X			X			Boerderij	
ORW 673	Kin	X			X				X		Boerderij	X
ORW 675	Petter		X			X			X		Boerderij	
ORW 677	Bisschop H	X			X			X			Boerderij	
ORW 677a	Bisschop J						X			X	Boerderij	
ORW 679	Nieuwhuis	X			X			X			Boerderij	
ORW 681	Luyt	X			X			X			Boerderij	
ORW 683	Huisman B		X				X			X	Woonhuis	X
ORW 685	Huisman A	X					X			X	Boerderij	X
ORW 687	Visscher J		X				X			X	Boerderij	X
ORW 689	Buitenhuis		X			X			X		Boerderij	
ORW 691	Bouwmeester	X			X			X			Boerderij	
ORW 693	Dunnink	X			X			X			Boerderij	
ORW 695	Bouwmeester	X			X			X			Boerderij	
ORW 697	Visscher	X			X			X			Boerderij	
ORW 699	Kortering		X			X				X	Boerderij	X
ORW 701	Hoeve	X			X					X	Boerderij	X
ORW 703	Douma	X					X			X	Boerderij	X
ORW 705	Harink	X			X				X		Boerderij	X

ORW 707	Vries de	X			X			X			Boerderij	
ORW 709	Huls	X			X			X			Boerderij	
ORW 713	Huls	X			X			X			Boerderij	
ORW 715	Veen	X				X				X	Boerderij	X
ORW 717	Kuiper K	X				X			X		Boerderij	X
		37	7	2	32	7	8	26	8	12	4	13
ORW 719	Schuiling			X			X			X	Woonhuis	
ORW 721	Korterink J	X				X			X		Boerderij	X
ORW 723	Poolman	X			X			X			Boerderij	
ORW 723a	Troost			X			X			X	Woonhuis	
ORW 725	Knoll	X			X			X			Boerderij	
ORW 729	Kuiper H	X					X			X	Boerderij	X
ORW 731	Horst vd		X				X			X	Boerderij	X
ORW 733	Lassche	X			X			X			Boerderij	
ORW 735	Bouwmeester	X			X			X			Boerderij	
ORW 735 i	Crediet			X			X			X	Boerderij	
ORW 739	Mijnheer	X			X			X			Boerderij	
ORW 741	Horst K	X			X			X			Boerderij	
ORW 743	Horst J vd		X				X			X	Boerderij	X
ORW 745	Crediet B	X									Woonhuis gesl	
ORW 747	Fabriekswoning			X							Woonhuis gesl	
ORW 749	Huisman			X			X			X	Woonhuis	
ORW 751	Witte			X			X			X	Woonhuis	
		9	2	6	6	1	8	6	1	8	6	4
		108	18	19	81	25	40	72	21	51		45

Aantal Huizen 149 + 51

Boerderijen 123 + 42

Woonhuizen 26 + 9

Bijlage 2 Westzijde

Overzicht van daken boerderijen aan de Westzijde en Huizen 2017

1 = Rietendak

2 = Riet/Dakpannen

3 = Dakpannen

Straat	Naam	Jaar 1960			Jaar 2000			Jaar 2017				
		1	2	3	1	2	3	1	2	3		
ORW 446	Kin			X			X			X	Woonhuis	
ORW 448	Rabo Bank			X			X			X	Woonhuis	
ORW 450	Herv. Kerk			X			X			X	Woonhuis	
ORW 452	Kosterwoning						X			X	Woonhuis	
ORW 454	Lindenholz			X			X			X	Woonhuis	
ORW 456	Kruidhof B	X			X			X			Boerderij	
ORW 458	Bonte	X			X			X			Boerderij	
ORW 462	Knoll A	X			X			X			Boerderij	
ORW 464	Boer de	X			X			X			Boerderij	
ORW 464 b	Visscher						X			X	Woonhuis	X
ORW 466	Kisteman	X				X				X	Boerderij	X
ORW 466										X	nieuw	
ORW 466										X	nieuw	
ORW 466										X	nieuw	
ORW 466										X	nieuw	
ORW 466										X	nieuw	
ORW 468	Nijboer	X			X				X		Boerderij	X
ORW	Friezen						X			X	Nieuwb	
ORW 468 b	Kooiker	X					X			X	Woonhuis	X
ORW 468 b	Kooiker						X			X	Woonhuis	
ORW 470	Hoeve			X			X			X	Woonhuis	
ORW 470 a	Ulders						X			X	Woonhuis	
ORW 472	Dunnink J	X			X				X		Boerderij	X
ORW 474	Timmerman		X			X			X		Boerderij	
ORW 476	Knol			X			X			X	Boerderij	
ORW 478	Korterink H	X				X			X		Boerderij	X
ORW 478 a	Mijnheer K						X			X	Woonhuis	
ORW 478 b	Bloemert						X			X	Woonhuis	
ORW 478										X	nieuw	
ORW 478										X	nieuw	
ORW 478										X	nieuw	
ORW 478										X	nieuw	
ORW 478 l										X	nieuw	
ORW 480	Mijnheer	X				X			X		Boerderij	X
ORW 482 a	Korterink G	X					X			X	Boerderij	X
ORW 484	Korterink H	X				X				X	Boerderij	X

ORW 486	Kisteman	X			X			X			Boerderij	
ORW 488	Bovenhuis	X			X			X			Boerderij	
ORW 490	Bisschop	X				X			X		Boerderij	X
ORW 490 a	Bisschop									X	Woonhuis	
ORW 492	Kortering H	X			X			X			Boerderij	
ORW 492a	Kortering H						X			X	Woonhuis	
ORW 494	de Lange	X			X			X			Boerderij	
ORW 496	Bouwmeester	X			X			X			Boerderij	
ORW 498	Horstede		X			X			X		Boerderij	
ORW 500	Bloemert		X			X			X		Boerderij	
ORW 502	Vasse	X			X			X			Boerderij	
ORW 502 a	Smit									X	Boerderij	
ORW 508	Mijnheer	X				X			X		Boerderij	X
		25	3	7	12	9	16	10	9	30		11
		35			36			49				